

มติคณะกรรมการแรงงานทางทะเล
ครั้งที่ ๒/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๒

๑. การแก้ไขมาตรา ๑๖ และมาตรา ๕๙ ตามพระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. ๒๕๕๘

จากการประชุมคณะอนุกรรมการพิจารณาแก้ไขกฎหมายแรงงานทางทะเล ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ
กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน เมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๖๒ ที่ประชุม ได้พิจารณามาตรา ๑๖ และมาตรา ๕๙
ตามที่คนประจำเรือ และเจ้าของเรือเสนอให้แก้ไข เนื่องจากในมาตรา ๑๖ อ่านแล้วมีความเข้าใจคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับ
หัวระยะเวลากลางคืน และในมาตรา ๕๙ เห็นว่าข้อความไม่สอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยแรงงานทางทะเล
พ.ศ. ๒๕๕๙ (MLC: 2006) จึงมีมติ

๑. ในมาตรา ๑๖ ให้ยกข้อความตั้งแต่ “ทั้งนี้ การทำงานเวลากลางคืนต้องมีระยะเวลาอย่างน้อย
เก้าชั่วโมง โดยเริ่มต้นก่อนเที่ยงคืน และสิ้นสุดหลังเวลาห้านาฬิกาเป็นต้นไป” มาเป็นวรรค ๒ และปรับข้อความ
ให้หมายถึงการทำงานในเวลากลางคืนโดยปรับแก้ไขข้อความ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๖ ห้ามเจ้าของเรือให้คนประจำเรือซึ่งอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ทำงานในเวลา
กลางคืน เว้นแต่เป็นการฝึกอบรมที่ได้มีการวางแผนไว้ล่วงหน้า หรือเป็นการฝึกอบรมตามตำแหน่งหน้าที่
ที่คนประจำเรือต้องทำในช่วงเวลาดังกล่าว ซึ่งต้องไม่ส่งผลร้ายต่อสุขภาพ และความเป็นอยู่ที่ดีของคนประจำเรือ
โดยได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน หรือผู้ซึ่งอธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน
มอบหมาย

การทำงานเวลากลางคืน หมายถึง การทำงานที่มีระยะเวลาอย่างน้อยเก้าชั่วโมง โดย
เริ่มต้นก่อนเที่ยงคืน และสิ้นสุดหลังจากเวลาห้านาฬิกาเป็นต้นไป” ซึ่งสอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยแรงงาน
ทางทะเล พ.ศ. ๒๕๕๙ ใน Standard A ๑.๑ เรื่อง Minimum age ข้อ ๒ ว่า “... For the purposes of this
standard, “night” shall be defined in accordance with national law and practice. It shall cover a
period of at least nine hours starting no later than midnight and ending no earlier than 5 a.m. ”

๒) ในมาตรา ๕๙ คณะอนุกรรมการฯ มีมติแก้ไขให้สอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยแรงงานทางทะเล
พ.ศ. ๒๕๕๙ โดยเพิ่มข้อความ “หรือจัดให้มีจำนวนพักผ่อนตามมาตรา ๖๒” เนื่องจากเห็นว่าตามอนุสัญญาฯ
ข้อบังคับ ๒.๓ ชั่วโมงการทำงาน และชั่วโมงการพักผ่อน ข้อ ๕ ข้อจำกัดของชั่วโมงการทำงาน ซึ่งกำหนด
เงื่อนไขไว้ ๒ เงื่อนไข และใช้คำว่า “หรือ” ระหว่างเงื่อนไข คือมีความหมายว่าจะกำหนดชั่วโมงการทำงาน
สูงสุดหรือชั่วโมงการพักผ่อนเป็นอย่างน้อย

ข้อ ๕ The limits on hours of work or rest shall be as follows:

(a) maximum hour of work shall not exceed:

(i) 14 hours in any 24-hour period; and

(ii) 72 hours in any seven-day period;

or

(b) minimum hours of rest shall not be less than:

(i) ten hours in any 24-hour period; and

(ii) 77 hours in any seven-day period.

แต่สำหรับพระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้บัญญัติเรื่องดังกล่าว
ไว้ในมาตรา ๕๘ มาตรา ๕๙ และมาตรา ๖๒

มติที่ประชุม เห็นชอบให้แก้ไขมาตรา ๑๖ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๖...

“มาตรา ๑๖ ห้ามเจ้าของเรือให้คนประจำเรือซึ่งมีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ทำงานในเวลากลางคืน เว้นแต่เป็นการฝึกอบรมที่ได้มีการวางแผนไว้ล่วงหน้า หรือเป็นการฝึกอบรมตามหลักสูตรที่กรมเจ้าท่าให้การรับรองหรือตามตำแหน่งหน้าที่ที่คนประจำเรือต้องทำในช่วงเวลาดังกล่าว ซึ่งต้องไม่ส่งผลร้ายต่อสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดีของคนประจำเรือ

การทำงานเวลากลางคืน หมายถึง กการทำงานตั้งแต่เวลา ๒๑.๐๐ นาฬิกา ถึง ๖.๐๐ นาฬิกา”

ทั้งนี้ ที่ประชุมมีมติมอบฝ่ายเลขานุการนำกลับไปทบทวนประเด็นการแก้ไขเวลาทำงานและเวลาพักในมาตราที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ให้เป็นไปตามอนุสัญญาว่าด้วยแรงงานทางทะเลฯ ระบุ และมอบหมายให้คณะอนุกรรมการพิจารณาแก้ไขกฎหมายแรงงานทางทะเลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน เป็นผู้พิจารณาอีกครั้ง

๒. ร่างระเบียบคณะกรรมการแรงงานทางทะเล ว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการพิจารณาของพนักงานเจ้าหน้าที่และคณะกรรมการเปรียบเทียบตามกฎหมายว่าด้วยแรงงานทางทะเล พ.ศ.

ร่างระเบียบคณะกรรมการแรงงานทางทะเลว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการพิจารณาของพนักงานเจ้าหน้าที่และคณะกรรมการเปรียบเทียบตามกฎหมายว่าด้วยแรงงานทางทะเล พ.ศ. ผ่านการพิจารณาของคณะอนุกรรมการพิจารณาหลักเกณฑ์เรื่องระเบียบการดำเนินคดีอาญาตามกฎหมายว่าด้วยแรงงานทางทะเล จำนวน ๓ ครั้ง เป็นร่างระเบียบที่นำมาใช้ในกรณีที่มีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. ๒๕๕๘ ตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๑๒๓ (๑) (๒) ในการที่ทำความผิดดังกล่าวมีโทษปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งเป็นอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ หากโทษเกินกว่านี้จะเป็นอำนาจของคณะกรรมการเปรียบเทียบ ซึ่งกรมเจ้าท่าจะนำร่างระเบียบนี้มาใช้ในกรณีที่มิมีโทษเกิดขึ้นเป็นวิธีการที่จะกำหนดว่าจะดำเนินคดีอย่างไร จะเปรียบเทียบปรับอย่างไร กรณีทำความผิดเกินกว่าที่มาตรา ๑๒๓ กำหนด เกินอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ จึงเสนอคณะกรรมการแรงงานทางทะเลพิจารณา

มติที่ประชุม ๑. เห็นชอบกับร่างระเบียบคณะกรรมการแรงงานทางทะเล ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาของพนักงานเจ้าหน้าที่และคณะกรรมการเปรียบเทียบตามกฎหมายว่าด้วยแรงงานทางทะเล พ.ศ.

๒. มอบหมายกรมเจ้าท่าพิจารณาในประเด็นโครงสร้างคณะกรรมการเปรียบเทียบระดับจังหวัดว่าเห็นควรให้มีการเพิ่มฝ่ายปกครองหรือไม่และประสานแจ้งกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานหากมีการแก้ไข

๓. การแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาแก้ไขกฎหมายแรงงานทางทะเล ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการกงสุล

สืบเนื่องจากการประชุมคณะกรรมการแรงงานทางทะเล ครั้งที่ ๑/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๖๒ ได้พิจารณาเห็นชอบให้กระทรวงการต่างประเทศ (กรมการกงสุล) ตราประกาศกระทรวงการต่างประเทศ เป็นกฎหมายลำดับรองของพระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. ๒๕๕๘ ตามมาตรา ๖๖ (๓) จ เพื่อรับรองสิทธิในการส่งคนประจำเรือกลับ ในกรณีคนประจำเรือถูกคุมขังบนเรือหรือนอกเรืออันเป็นผลกับการกระทำอันเป็นโจรสลัดหรือการปล้นเรือโดยใช้อาวุธ โดยประธานได้มอบหมายกระทรวงการต่างประเทศจัดตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงาน ซึ่งปัจจุบันกรมการกงสุลได้จัดทำร่างคำสั่งคณะกรรมการแรงงานทางทะเลเรื่องการจัดตั้งคณะอนุกรรมการ เพื่อพิจารณาแก้ไขกฎหมายแรงงานทางทะเล ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการกงสุลเรียบร้อยแล้ว ประกอบด้วย รองอธิบดีกรมการกงสุลที่ได้รับมอบหมายให้กำกับงานราชการของกองคุ้มครองและดูแลผลประโยชน์

คนไทย...

คนไทยในต่างประเทศ เป็นประธานอนุกรรมการ มีผู้แทนจากหน่วยงานอื่น ได้แก่ สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา กระทรวงสาธารณสุข กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กรมการจัดหางาน กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน สำนักงานประกันสังคม กรมเจ้าท่า สถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ กลุ่มงานนิติการ สำนักงานปลัดกระทรวงการต่างประเทศ สมาคมเจ้าของเรือไทย สมาคมวิชาชีพชาวเรือไทย ผู้อำนวยการกองคุ้มครองและดูแลผลประโยชน์คนไทยในต่างประเทศ เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ และได้แต่งตั้งผู้ช่วยเลขานุการจากกรมการกงสุล จำนวน ๒ คน ซึ่งคณะอนุกรรมการ ฯ มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

๑) ศึกษาข้อมูล หรือข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประเพณีการปฏิบัติ วิธีการทำงานของคนประจำเรือในเรือเดินทะเลระหว่างประเทศ รวมถึงการศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายของประเทศที่เป็นภาคีสัญญาว่าด้วยแรงงานทางทะเล ค.ศ. ๒๐๐๖ และบทแก้ไข (Amendment)

๒) รายงานข้อมูล จัดประชุมหารือ เสนอข้อคิดเห็น ต่อคณะกรรมการแรงงานทางทะเล เพื่อปรับปรุงแก้ไข และพัฒนากฎหมายแรงงานทางทะเลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการการกงสุล ให้สอดคล้องกับพันธกรณีตามกฎหมายระหว่างประเทศ

๓) เชิญส่วนราชการ หน่วยงาน หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องมาร่วมประชุมให้ข้อมูลแสดงความเห็น หรือจัดส่งเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะอนุกรรมการ และ/หรือคณะทำงานที่เกี่ยวข้อง

๔) แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่คณะอนุกรรมการฯ มอบหมาย

๕) ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการแรงงานทางทะเลมอบหมาย

จึงเสนอที่ประชุมพิจารณาองค์ประกอบ และอำนาจหน้าที่คณะอนุกรรมการดังกล่าว

มติที่ประชุม เห็นชอบให้เพิ่มผู้แทนฝ่ายเจ้าของเรือ ๑ คน ผู้แทนฝ่ายคนประจำเรือ ๑ คน ผู้ทรงคุณวุฒิ ๑ คน ผู้แทนกรมควบคุมโรค และนายแพทย์ แพทย์สุวรรณ์ เป็นคณะอนุกรรมการฯ และขอให้นำข้อสังเกตดังกล่าวไปหารือในคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไขกฎหมายแรงงานทางทะเลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการการกงสุล

๔. การแก้ไขกฎกระทรวงกำหนดเรืออื่นที่ไว้รับยกเว้นไม่อยู่ภายใต้บังคับพระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. ๒๕๕๘

สืบเนื่องจากการที่รัฐบาลไทยออกพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงานในงานประมง พ.ศ. ๒๕๖๒ ออกตามอนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ ๑๘๘ ซึ่งขอบเขตของพระราชบัญญัติฉบับนี้บังคับใช้กับเรือประมงที่ใช้จับปลาเท่านั้น แต่ยกเว้นไม่ใช้บังคับกับเรือสนับสนุน เช่น เรือบรรทุกปลา เรือบรรทุกสินค้า ประมงท้องเย็น กรมเจ้าท่าจึงได้ปรับปรุงกฎกระทรวงกำหนดเรืออื่นที่ไว้รับการยกเว้นไม่อยู่ภายใต้บังคับพระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งประกาศใช้แล้ว โดยมีการยกเว้นเรือไว้ ๘ อนุมาตรา ดังนี้

- (๑) เรือของทางราชการ ซึ่งไม่ได้มีวัตถุประสงค์เป็นเรือพาณิชย์
- (๒) เรือที่มีขนาดต่ำกว่า ๒๐๐ ตันกรอส ที่มีเขตการเดินเรือในประเทศ
- (๓) เรือที่ให้บริการในเขตท่าเรือรวมถึงรับส่งคนหรือสินค้าเรือต้น เรือลากจูง หรือเรือรับส่งเชือก
- (๔) เรือที่ให้บริการรับส่งน้ำมัน
- (๕) เรือเดินประจำทางที่มีเขตการเดินเรือภายในเขตจังหวัด
- (๖) เรือสำราญและกีฬาที่ได้มีวัตถุประสงค์เป็นเรือพาณิชย์
- (๗) เรือที่มีลักษณะเป็นแท่นขุดเจาะรอบฝั่งเคลื่อนที่ (Mobile Offshore Drilling Units: MODU)
- (๘) เรือที่มีเขตการเดินเรือประเภทเรือกลเดินทะเลเฉพาะเขต หรือเรือเดินทะเลที่ไม่ใช่เรือกล

กรมเจ้าท่า...

กรมเจ้าท่าจึงเสนอแก่อนุ ๘ เป็น “เรือที่มีเขตการเดินเรือประเภทเรือกลเดินทะเลเฉพาะเขต หรือเรือเดินทะเลที่ไม่ใช่เรือกล แต่มีให้หมายความรวมถึงเรือขนถ่ายเพื่อการประมง และเรือสนับสนุนการประมง” ซึ่งหมายความว่า เรือขนถ่ายเพื่อการประมง และเรือสนับสนุนการประมงจะมาอยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งเห็นว่า หากแก้ไขแล้ว จะเป็นการเจาะจงเฉพาะกลุ่มเรือขนถ่ายเพื่อการประมงและเรือสนับสนุนการประมงหรือไม่ เป็นการเลือกปฏิบัติหรือไม่

มติที่ประชุม มอบหมายกรมเจ้าท่าทบทวนประเด็นผลกระทบจากการแก้ไขกฎหมาย และจัดประชุมโดยมีผู้แทนกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน และผู้แทนกรมประมงร่วมกันพิจารณา

๕. การมอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทบทวนการดำเนินงานให้สอดคล้องกับบทแก้ไขปี ๒๐๑๔ ของอนุสัญญาว่าด้วยแรงงานทางทะเล พ.ศ. ๒๕๕๘

บทแก้ไขปี ๒๐๑๔ เป็นหมวดที่ว่าด้วยหลักประกันทางการเงินเพื่อช่วยเหลือคนประจำเรือกรณีถูกทอดทิ้ง และภาระรับผิดชอบของเจ้าของเรือเกี่ยวกับหลักประกันทางการเงินเพื่อจ่ายสินไหมทดแทน

มติที่ประชุม มอบหมายให้กรมเจ้าท่าดำเนินการพิจารณากำหนดเงื่อนไขการทำประกันของเจ้าของเรือให้เป็นไปตามบทแก้ไขปี ๒๐๑๔ ของอนุสัญญาว่าด้วยแรงงานทางทะเล พ.ศ. ๒๕๕๘ และแจ้งกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานเพื่อดำเนินการต่อไป
